

Nr 271.

Av herr **Wiklund** i Stockholm m. fl., *angående ersättning av statsmedel till kommun för vissa kostnader i samband med handläggningen av utlänningsärenden.*

Genom kungörelse den 10 januari 1947 (nr 20), som trädde i kraft den 1 april samma år, vidtogos vissa ändringar i utlänningskungörelsen. Ändringarna inneburo att bestyren med att mottaga ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd samt tillståndsbevisens införande i vederbörande utlännings legitimationshandlingar överflyttades från utlänningskommissionen till de lokala polismyndigheterna. Vidare infördes skyldighet för polismyndigheterna att avge yttrande över alla dylika ansökningar. Tidigare gällde, att yttrande skulle av polismyndigheten avges endast i de fall, där kommissionen påkallade det. Enligt uppgift skulle detta ha skett i cirka 20 % av antalet ansökningar. Även stämpelbeläggnings och uppbärande av stämpelavgifterna ha överflyttats till polismyndigheterna.

Enligt en annan ändring av utlänningskungörelsen, som genomförts genom kungörelse den 21 november 1947 (nr 879), har även beslutanderätten rörande uppehålls- och arbetstillstånd m. m. i viss utsträckning överflyttats på polismyndigheterna. Enligt utlänningskommissionens med stöd av denna ändring utfärdade föreskrifter äga polismyndigheterna besluta om uppehålls- och arbetstillstånd för utlännningar, som åtnjuta viseringsfrihet, om förlängning av sådana tillstånd för utlännningar, som inneha tillstånd för minst sex månader, ävensom om förlängning av svenskt främlingspass m. m.

Dessa författningsändringar, som genomförts utan att berörda kommuner veterligen beretts tillfälle att yttra sig, ha särskilt för de större städerna medfört betydande kostnadsökningar, medan statsverkets utgifter för handläggningen av ärendena minskats i hög grad. I själva verket innebära således ifrågavarande författningsändringar, att utgifter, som tidigare åvilat statsverket, överflyttats på vederbörande städer utan att dessa erhålla någon som helst kompensation härför. Stämpelavgifterna för bevis om visering och uppehållstillstånd, arbetstillstånd m. m. tillfalla nämligen helt statsverket.

Såsom belysande för de kostnadsökningar, som dessa av Kungl. Maj:t i administrativ ordning, utan riksdagens hörande, genomförda författningsändringar hittills medfört för vederbörande städer, kan nämnas, att Stockholms stads merutgifter genom de från utlänningskommissionen till polismyndigheten överflyttade arbetsutgifterna, fränsett poliseringsarbetet, under tiden den 1 april 1947—den 31 december 1948 samt åren 1949, 1950 och 1951 utgjort resp. 130 469, 123 088, 126 671 och 149 842 kronor eller alltså sammanlagt över en halv miljon. Statens stämpelintäkter ha under samma tid för de av poliskammaren utfärdade bevisen uppgått till 687 468 kronor. Även för andra större städer, exempelvis Malmö och Göteborg, torde de ge-

nom författningsändringarna direkt uppkomna merutgifterna uppgå till betydande belopp. Med hänsyn till de väsentliga kostnadsökningar, som den genom ifrågavarande författningsändringar införda ändrade ordningen för handläggningen av utlänningsärendena således medför för Stockholms stad, har staden vid två tillfällen hos Kungl. Maj:t hemställt om skälig ersättning för dessa utgifter. Framställningarna, som tillstyrkts av överståthållarämbetet, ha emellertid lämnats utan bifall. Från ämbetets sida har bl. a. framhållits, att i andra liknande fall, där kommunala myndigheter ha att i sin verksamhet uttaga avgifter av allmänheten enligt lösen- och stämpelförordningarna, myndigheterna i betydande utsträckning erhållit kompen- sation härför genom att de i form av lösen få behålla en del av de influtna avgifterna, vilka sedermera som regel redovisas till kommunens kassa. Såsom ytterligare skäl för statsbidrag torde kunna åberopas, att det torde vara tveksamt, huruvida den ifrågavarande utlänningskontrollen är att hän- föra till uppgifter av sådan art, att de därmed förenade utgifterna helt bö- ra bäras av kommunerna.

Ifrågavarande ändringar i utlänningskungörelsen torde syfta till att åstad- komma en i och för sig önskvärd decentralisering av utlänningsärendena. Detta synes emellertid icke nödvändigtvis böra innebära, att de ökade kost- nader, som decentraliseringen medför för vederbörande kommuner, skola bestridas av dessa utan att skälig ersättning härför beredes dem, särskilt för sådana kommuner, för vilka merutgifterna äro av en mera betydande storleksordning. Ett rimligt krav torde vidare vara att staten icke på kom- munerna överför utgifter av sådan storleksordning som i förevarande fall, utan att de och riksdagen beredas tillfälle att yttra sig. Spörsmålet är av principiell betydelse, särskilt som åtskilliga andra av Kungl. Maj:t i admi- nistrativ ordning utfärdade författningsbestämmelser medfört liknande eko- nomiska konsekvenser för kommunerna samt sådana fall givetvis även framdeles kunna uppkomma.

Med hänvisning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen *dels* ville medverka till att vederbörande kommuner beredas möjlighet att av statsmedel erhålla skä- lig ersättning för de merutgifter, som hittills åsamkats och framdeles kunna komma att åsamkas dem på grund av den genom de ifrågavarande ändringarna i utlänningskungörel- sen genomförda ändrade ordningen för utlänningsärende- nas handläggning, *dels* ville göra ett principuttalande rörän- de spörsmålet, huruvida kommunerna böra belastas med ut- gifter av liknande slag utan att de och riksdagen beredas tillfälle att yttra sig i frågan.

Stockholm den 24 januari 1952.

Sven Gustafson
i Göteborg.

Yngve Larsson
i Stockholm.

Daniel Wiklund
i Stockholm.
Folke Nihlfors.